

PS-I.431.1.4.2025

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 249)

zespół inspektorów w składzie:

- 1. Małga Mikołajczyk** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 1-1/2025 z 2 stycznia 2025 r. – kierująca zespołem inspektorów;
- 2. Marzena Modrzewska** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 1-2/2025 z 2 stycznia 2025 r. – członek zespołu inspektorów;

(akta kontroli str. 1-2)

przeprowadził, w okresie od 17 stycznia 2025 r. do 7 lutego 2025 r., w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze kontrolę kompleksową w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącą się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 17 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 3-5)

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.
2. Warunki do realizacji zadań.
3. Realizacja procesu wspierająco-aktywizującego uczestnika.
4. Udział uczestników w zajęciach Domu.
5. Prawidłowość składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

(akta kontroli str. 6-16)

Do oceny powyższych zagadnień zespół inspektorów przyjął:

- ustalenia dokonane w ramach oględzin pomieszczeń obiektu przeprowadzonych 17 stycznia 2025 r.;
- dokumenty udostępnione kontrolującym, w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki;
- dokumentację przekazaną przez Kierownika ŚDS – 22., 31 stycznia 2025 r.; 3 lutego 2025 r. (dwukrotnie), 6 lutego 2025 r. (email), w tym na pisemne wezwanie Dyrektora WPS z 29., 31 stycznia 2025 r.;
- dokumentację przekazaną przez Prezydenta Miasta Zielona Góra – 29 stycznia 2025 r. na pisemne wezwanie Dyrektora WPS z 24 stycznia 2025 r.;
- dokumentację dostępną w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim (PS-I.9421.2.97.2021; PS-I.946.4.2023; PS-I.941.11.2024; PS-I.9421.2.68.2024; PS-I.9421.2.38.2024; PS-I.9421.2.125.2024; PS-I.9421.2.16.2025).

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Lidii Staśkiewicz – Kołodziej – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 17-20; 28-31; 536-538)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.

Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi została uregulowana w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Sposób jego realizacji – w ramach pomocy społecznej – określa ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zobowiązuje samorząd do prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa m.in. sposób funkcjonowania placówek, tryb kierowania do nich i standardy świadczonych usług. Zgodnie z przepisami, kierownik jednostki, w uzgodnieniu z wojewodą, opracowuje dokumentację określającą funkcjonowanie ośrodka wsparcia. Kierownik ośrodka opracowuje sprawozdanie z działalności ośrodka w roku budżetowym. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa zakres sprawozdania i termin jego przesłania właściwym podmiotom.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze. Dokumenty określające funkcjonowanie ŚDS – regulamin, plan pracy i programy działalności – znajdują się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.38.2024; PS-I.9421.2.16.2025);

- dokumentacji sprawozdawczej z działalności Domu za 2023 r. znajdującej się w aktach tut. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.941.11.2024);
- korespondencji z Zastępcą Prezydenta Miasta Zielona Góra w sprawie zmiany liczby miejsc w poszczególnych profilach ŚDS (znak sprawy: PS-I.9421.2.97.2021; PS-I.946.4.2023).

Zespół kontrolny ustalił, że kierująca Domem uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim – dokumentację określającą funkcjonowanie ŚDS. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2023 r., zgodnie z przepisami.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze został utworzony na podstawie Uchwały Nr XXIX.535.2020 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 29 września 2020 r. Powstał poprzez przekształcenie Ośrodka Terapii Zajęciowej „Arkadia” znajdującego się w strukturze Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze. Dom funkcjonuje od 1 grudnia 2020 r. jako samodzielna jednostka organizacyjna pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy – do 30 września 2024 r. – oferował 30 miejsc dziennego pobytu. Od 01 października 2024 r. nastąpiło zwiększenie liczby miejsc o 5 w typie D, zgodnie z Umową z Wojewodą Lubuskim z 17 maja 2024 r., PS-V.3120.44.2024/ ŚDS nr 3 ul. Głowackiego 8b. Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje 35 miejsc dziennego pobytu, w tym:

- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – 5 miejsc;
- typ D – dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi – 30 miejsc.

Ustalenia miejsc w poszczególnych profilach dokonał Zastępca Prezydenta Miasta Zielona Góra z Wojewodą Lubuskim, pismem z 5 marca 2021 r. i zgodnie z wnioskiem II Zastępcy Prezydenta Miasta Zielona Góra z 14 grudnia 2024 r.

Zgodnie z listą uczestników przedłożoną przez Kierownik ŚDS, liczba osób skierowanych do ŚDS – w dniu kontroli – wynosiła 36.

ŚDS Nr 3 w Zielonej Górze funkcjonuje na podstawie **statutu** oraz regulaminu organizacyjnego. Ośrodek wsparcia nie ma obowiązku uzgadniania treści statutu z wojewodą. Dokument został wprowadzony Uchwałą z dnia 27 października 2020 r. Dokument był zmieniony – we właściwym trybie – uchwałą z dnia 29 października 2024 r.

Kierownik ŚDS uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim – **regulamin, programy działalności i plany pracy ŚDS na 2024 r.** zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pismami – z 16.02.2024 r., 04.03.2024 r., 22.01.2025 r. – Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej zaakceptowała powyższe dokumenty. Prezydent Miasta Zielona Góra zatwierdził dokumentację określającą funkcjonowanie Domu zgodnie z przepisami (Zarządzenie Prezydenta Miasta Zielona Góra z 20.04.2021 r. i 18.03.2024 r.). Do zatwierdzenia pozostaje regulamin organizacyjny ŚDS.

Z usług ŚDS korzysta jeden mieszkaniec gminy Otyń i jeden z gminy Koźuchów. Prezydent Miasta Zielona Góra – 30 listopada 2021 r. – zawarł 2 porozumienia: z Burmistrzem Gminy Otyń i Burmistrzem Gminy Koźuchów. Przedmiotem zawartych porozumień jest określenie zasad kierowania osób z terenu danej gminy do uczestnictwa w ŚDS Nr 3 w Zielonej Górze. Zawarcie porozumień zostało poprzedzone Uchwałami Rady Miasta Zielona Góra z dnia 30 listopada 2021 r., tj. zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym.

Rada Miasta – w Uchwale – wyraziła zgodę na zawarcie przez Miasto Zielona Góra porozumienia w sprawie kierowania osób zamieszkałych na terenie gmin (Otyń, Kożuchów) do ŚDS Nr 3 w Zielonej Górze.

Porozumienia międzygminne – 31 stycznia 2022 r. i 3 lutego 2022 r. – ogłaszano w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, zgodnie z art. 13 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

Kierownik ŚDS Nr 3 w Zielonej Górze opracowała **sprawozdanie z działalności za 2023 r.**

Zakres i termin przesłania sprawozdania do Wydziału Polityki Społecznej tuł. Urzędu są zgodne z §25 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (data wpływu do tuł. Urzędu – 23 stycznia 2024 r.). Termin wykonania sprawozdania za 2024 r. mija 15 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 21-322; 905)

Przeprowadzone czynności kontrolne nie wykazały uchybień w badanym zakresie.

2. Warunki do realizacji zadań.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją faktyczne ku temu warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych, stale rozwijających wiedzę i umiejętności pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, jako gwarancję odpowiedniej jakości usług w indywidualnej i grupowej pracy z uczestnikiem. Warunkiem realizacji zadań jest również posiadanie wymaganego standardu usług w zakresie lokalizacji i dostosowania Ośrodka do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, rodzaju i przeznaczenia pomieszczeń oraz minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący:

- przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń ŚDS – korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;
- przyjęli analizę dokumentacji dot. rozkładu pomieszczeń ŚDS pn. „Rzut parteru z 05/2022”, opis do rzutu pomieszczeń;
- dokonali analizy akt osobowych Kierownika i wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego;
- przeanalizowali dokumentację, dotyczącą ewidencjonowania czasu pracy pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za grudzień 2024 r. i 1-17 stycznia 2025 r.

Kontrolujący ustalili, że Dom jest pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Stwarza uczestnikom bezpieczne i spokojne warunki pobytu.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze usytuowany jest na parterze dwukondygnacyjnego budynku. Obiekt stanowi własność Miasta Zielona Góra. Na piętrze budynku funkcjonują mieszkania treningowe, z niezależnym wejściem. Dom pozbawiony jest barier architektonicznych – zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz obiektu. Ośrodek wyposażony jest w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym. Osoby z niepełnosprawnościami mogą się swobodnie

przemieszczać, z uwagi na szeroki korytarz i otwory wejściowe. Powierzchnia w pomieszczeniach płaska.

ŚDS spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników.

W dniu kontroli ŚDS dysponował ogółem 13 pomieszczeniami, z tego:

10 jest przeznaczonych dla uczestników i 3 dla pracowników. Pomieszczenia dla uczestników o zróżnicowanej powierzchni. Wejście do większości sal terapeutycznych prowadzi bezpośrednio z korytarza. Dwa pomieszczenia dla uczestników są przechodnie. Pomieszczenia stanowią jednolity kompleks. Uczestnicy Domu mają do dyspozycji pomieszczenia, wyposażone w sprzęty i meble niezbędne do prowadzenia w nich zajęć:

- a) salę ogólną;
- b) jadalnię pełniącą ponadto funkcję sali aktywizacji i terapii zajęciowej;
- c) kuchnię;
- d) pracownię umiejętności życia codziennego (pracownię techniczno-stolarską);
- e) salę fizjoterapii i relaksacji;
- f) pracownię komputerowo – muzyczną;
- g) salę doświadczania świata;
- h) pokój indywidualnego poradnictwa pełniący ponadto funkcję pokoju wyciszeń;
- i) szatnię i aneks wypoczynkowy zaadaptowane z holu. Szatnia zlokalizowana z dwóch stron holu. W jednej części - duże szafy na odzież i rzeczy uczestników. W drugiej części - podpisane szafki na obuwie uczestników i narożne siedzisko. W aneksie wypoczynkowym fotele, galeria prac uczestników;
- j) pomieszczenia sanitarne – 2 łazienki odrębne dla kobiet i mężczyzn (pomieszczenia oznakowane). W każdej łazience znajdują się po 2 miski ustępowe, bidet (w łazience damskiej) i pisuar (w łazience męskiej). Toalety znajdują się w dwóch odrębnych – zamykanych – kabinach. W łazience męskiej, dla uczestników dostępna jest pralka automatyczna i suszarka. Łazienki dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażone w poręcze. Przy natryskach parawany zapewniające intymność uczestnikom podczas kąpieli. Liczba toalet zgodna z przepisami (jedna toaleta dla nie więcej niż 10 uczestników).

Dla pracowników Domu przeznaczone są takie pomieszczenia jak: biuro kierownika i księgowej, toaleta, szatnia.

Powierzchnia użytkowa Domu jest zgodna z obowiązującymi przepisami.

Powierzchnia Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze wynosi ogółem 360 m². Uwzględniając faktyczne przeznaczenie pomieszczeń Domu, powierzchnia użytkowa wynosi:

- **303,40 m²** - pomieszczenia przeznaczone dla uczestników. Do powierzchni wliczono pomieszczenia wskazane w lit. a-j, w tym szatnię i aneks wypoczynkowy zaadaptowane z korytarza (lit. i);
- 17,70 m² - pomieszczenie użytkowane przez pracowników;
- 38,90 m² - komunikacja.

Przy 35 oferowanych miejscach powierzchnia użytkowa wynosi **10,11 m²** na jednego uczestnika. Zatem posiadany metraż jest zgodny z zapisami ustawowymi (minimum 8 m² na 1 uczestnika).

Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie. ŚDS nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia w Zespole Wspierająco-Aktywizującym.

Kontrolujący przeanalizowali listy obecności pracowników za grudzień i 1-17 stycznia 2025 r. Na tej podstawie ustalili, że w ŚDS jest 2 długotrwale nieobecnych pracowników, w ich miejsce nie zatrudniono osób na zastępstwo. Obecności pracowników zaznaczane są podpisami. Nieobecności zaznaczane poprzez wpisanie symbolu „N”.

Kontrolujący dokonali analizy przedłożonych akt osobowych pracowników i zbadali wskaźnik zatrudnienia w ZWA według stanu na dzień kontroli. W ŚDS zatrudnieni są: kierownik, opiekun, 2 starszych terapeutów zajęciowych, 2 młodszych opiekunów, 2 instruktorów terapii zajęciowej, 2 starszych instruktorów terapii zajęciowej, terapeuta zajęciowy, 2 pracowników długotrwale nieobecnych, za których nie zatrudniono osób na zastępstwo (opiekun, starszy fizjoterapeuta). Zespół inspektorów ustalił, że członkowie zespołu mają podpisane umowy o pracę na czas nieokreślony i określony. Pracownicy realizują zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Zarządzenie Wojewody Lubuskiego – z dnia 11 marca 2024 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim zakłada, że do wskaźnika zatrudnienia w ZWA, wlicza się maksymalnie 0,5 etatu kierownika ośrodka wsparcia. Warunkiem jest realizacja przez niego zadań na rzecz uczestników ośrodka. Do wskaźnika w ZWA wlicza się wyłącznie pracowników zatrudnionych na umowę o pracę i posiadających, co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc i oferowany profil ŚDS, **wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia** w Zespole Wspierająco-Aktywizującym w ŚDS Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze wynosi – w dniu kontroli – nie mniej niż **11 etatów**.

ŚDS **nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia w ZWA**. Wartość wskaźnika zatrudnienia w dniu kontroli w Zespole **wynosiła 10,75 etatów**. Kontrolujący do wskaźnika wliczyli etaty:

- pracowników świadczących pracę (9 etatów);
- pracowników długotrwale nieobecnych, za których nie zatrudniono osób na zastępstwo (1,25 etatu);
- 0,5 etatu Kierownika (prowadzi dziennik pracy z uczestnikami).

Zespół inspektorów przy ustalaniu wskaźnika zastosował analogiczne postępowanie jak w przypadku wskaźnika w domach pomocy społecznej. Stosując stanowisko MRiPS z 6 czerwca 2019 r. (znak: DPS.V.074.27.2019.ZP) do wskaźnika zatrudnienia wlicza się osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, nawet wówczas, gdy są długotrwale nieobecne. Jeżeli nieobecność pracownika zakłóca pracę zespołu w takim stopniu, że uniemożliwi jego prawidłowe funkcjonowanie, powinno się zatrudnić osobę na zastępstwo. W takim przypadku do wskaźnika **wlicza się tylko pracownika zastępującego**.

W ŚDS zatrudnia się Kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin. Kierownik ŚDS posiada wymagane kwalifikacje. Kierownik i pracownicy ŚDS posiadają doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Pracownik ŚDS nie posiada wymaganych – na stanowisku – kwalifikacji. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Zgodnie z treścią zarządzenia Wojewody Lubuskiego – z dnia 11 marca 2024 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim:

- ośrodkiem wsparcia kieruje kierownik ośrodka wsparcia zatrudniony w pełnym wymiarze w tym ośrodku i na jego rzecz;
- kierownik ośrodka wsparcia realizuje zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Ponadto kierownik Domu zobowiązany jest posiadać:

- wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu;
- co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej;
- specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kierownik ŚDS Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze zatrudniony jest na cały etat, a na pracę z uczestnikami przeznacza 0,5 etatu. Posiada wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w ŚDS (magister na kierunku pedagogika) i studia podyplomowe Zarządzanie instytucjami pomocy społecznej¹. Posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej i doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kontrolujący przeanalizowali akta osobowe wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego zatrudnionych na rzecz ŚDS. Na dzień kontroli wszyscy pracownicy posiadają co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Jeden pracownik (zatrudniony na stanowisku starszego instruktora terapii zajęciowej) **nie posiada** wykształcenia wymaganego na zajmowanym stanowisku. Stanowiska pracy oraz niezbędne kwalifikacje określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1638). Część pracowników na podstawie art. 23 kodeksu pracy z 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 1465 ze zm.) zostało przeniesionych do ŚDS, jako nowego pracodawcy przy zachowaniu dotychczas obowiązujących warunków, w tym także stanowisk pracy. Analiza zakresów czynności pracowników wykazała, że są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/specjalizacja-z-zakresu-organizacji-pomocy-spoecznej>

Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizowała szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.

Analiza akt osobowych pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych, wykazała, że wszyscy **posiadają** przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Szkolenie, o którym mowa w §23 ust. 2 cyt. rozporządzenia, w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się przeprowadza się dla wszystkich pracowników. Dla osób realizujących treningi z umiejętności komunikacyjnych częstotliwość szkolenia nie może być rzadsza niż raz na trzy lata. Z przedłożonych przez Kierownik dokumentów wynika, że pracownicy **odbyli wymagane szkolenie**.

Kontrolujący ustalili, że Kierownik ośrodka wsparcia – w badanym okresie – **organizowała, co najmniej raz na 6 miesięcy**, szkolenia dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych potrzeb.

Szkolenia dla pracowników, obejmowały m.in. następującą tematykę: „Multisensoryczne formy wspierania rozwoju dzieci i młodzieży. Zastosowanie Metody Porannego Kręgu w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym, a także z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością”, „Doskonalenie umiejętności współpracy zespołowej”, „Stymulacja funkcji poznawczych – trening pamięci”.

Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami.

Kierownik ŚDS – Zarządzeniem nr 4/2024 z 1 sierpnia 2024 r. – zmieniła Regulamin wynagradzania pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze. Dokument określa m.in.:

- wymagania kwalifikacyjne;
- szczegółowe warunki wynagradzania;
- wynagrodzenie zasadnicze;
- dodatek za wieloletnią pracę;
- dodatek funkcyjny, specjalny, motywacyjny;
- warunki przyznawania i wypłacania nagród;
- nagrodę jubileuszową;
- odprawę emerytalną lub rentową;
- dodatek za pracę w porze nocnej;
- wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych;
- rozliczenie podróży służbowych;
- świadczenia pieniężne związane z pracą.

Załącznikiem do regulaminu są m.in: tabela Nr 1 minimalne stawki miesięcznych kwot wynagrodzenia zasadniczego, tabela ze stanowiskami i minimalnym poziomem wynagrodzenia i wymaganiami kwalifikacyjnymi.

W Regulaminie **nie określono** maksymalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego, co jest niezgodne z delegacją ustawową. Zgodnie z przepisami kierownik ŚDS zobowiązany jest przyjąć regulamin wynagradzania pracowników zatrudnionych

na umowy o pracę. Pracodawca w regulaminie wynagradzania określa: wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych; szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto pracodawca w regulaminie wynagradzania może określić: warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa; warunki i sposób przyznawania dodatków².

Kontrolującym udostępniono zestawienia dot. przyznania – w 2024 r. – nagród finansowych. W 2024 r. przyznano członkom ZWA nagrody w wysokości 221.161,60 złotych.

(akta kontroli str. 323-326; 329-330; 533-535; 542-736)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały uchybienia w badanym zakresie. ŚDS nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia w Zespole Wspierająco-Aktywizującym. Pracownik ŚDS nie posiada wymaganych – na stanowisku – kwalifikacji. Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami.

3. Realizacja procesu wspierająco – aktywizującego uczestnika.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, postępowanie wspierająco-aktywizujące realizowane jest wspólnie z uczestnikiem, na podstawie ustalonego przez zespół wspierająco-aktywizujący indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego. Przepisy rozporządzenia wskazują tryb pracy i zadania zespołu wspierająco-aktywizującego. Zespół ten zobowiązany jest do oceny potrzeb i możliwości uczestnika. Na tej podstawie opracowuje indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego. Właściwa ocena potrzeb i możliwości uczestnika, daje gwarancję dobrze ukierunkowanej pracy z nim.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli:

- akta 5 wybranych uczestników;
- dokumentację ze spotkań Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli.

Dokumentacja uczestników związana z IPPWA prowadzona jest rzetelnie.

Zespół kontrolny przeanalizował akta pięciu uczestników. W aktach badanych uczestników znajdują się m.in. wnioski ZWA o przedłużenie pobytu w ŚDS, zaświadczenia lekarskie, kopie decyzji administracyjnych o skierowaniu do ŚDS, orzeczenia o niepełnosprawności. Wszyscy badani uczestnicy posiadają zaświadczenia lekarza psychiatry lub neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych i zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach ŚDS. Trzech badanych uczestników to osoby ubezwłasnowolnione.

Średnia wieku wszystkich 36 uczestników wynosi 38,4 lat (uczestnicy są w wieku 23-54 lata).

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS – Zespół Wspierająco-Aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, celem

² Art. 39 ust. 1, 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1135).

omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów. ZWA ŚDS Nr 3 w Zielonej Górze spotyka się nie rzadziej niż określono w przepisach. Weryfikacje IPPWA wykonane były nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

W dokumentacji wszystkich badanych uczestników znajdują się m.in.: karty obserwacji, diagnozy potrzeb. W diagnozach Zespół Wspierająco-Aktywizujący dokonuje rozpoznania potrzeb uczestnika, stopnia jego zaspokojenia, opisuje przyczyny niezaspokojenia, jego zdolności i umiejętności, oczekiwania, aspiracje, zasoby domu i środowiska. Diagnozy dokonuje się pod kątem potrzeb fizjologiczno-biologicznych, bezpieczeństwa, przynależności, uznania i samorealizacji. Dokument jest podpisany przez członków ZWA i uczestnika lub opiekuna prawnego.

IPPWA (zgodnie z aktualnie obowiązującym wzorem) zawierają: cel główny, cele szczegółowe. Do każdego celu szczegółowego określone są: zadania szczegółowe, sposób i metoda ich realizacji, osoba odpowiedzialna, czas i miejsce realizacji.

Zgodnie z § 13 ust. 1 cyt. rozporządzenia indywidualny plan postępowania wspierającego jest realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym. Dokumenty IPPWA są opatrzone datą, podpisem uczestników lub opiekuna prawnego oraz pracowników ZWA.

Uczestnicy ŚDS posiadają również weryfikację IPPWA, w której ocenia się efekty osiągniętych celów, formułuje się uwagi do dalszej pracy. Dokument podpisany przez uczestników lub opiekuna prawnego i członków ZWA.

Zespół Wspierająco-Aktywizujący spotyka się zgodnie z przepisami.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze – Zarządzeniem Nr 11/2024 z dnia 31 grudnia 2024 r. – powołała skład Zespołu Wspierająco-Aktywizującego. Skład Zespołu jest zgodny z zatrudnieniem na dzień kontroli. Zadania Zespołu są zgodne z obowiązującymi przepisami.

Zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak co najmniej raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji. Zespół W-A w ŚDS Nr 3 spotyka się i realizuje zadania zgodnie z przepisami prawa tj. nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. W trakcie spotkań Zespół dokonuje opracowania i zatwierdzenia IPPWA, weryfikacji IPPWA, dokonuje się omówienia zachowania uczestników, ich potrzeb. Protokoły spotkań podpisywane są przez pracowników uczestniczących w spotkaniu. Z analizy dokumentacji Zespołu wynika, że w roku 2024 spotkania odbyły się 11 razy (w tym 8 razy dotyczyły sytuacji uczestników, 3 razy wyłącznie spraw organizacyjnych), w 2025 r. do dnia kontroli – 1 raz (dot. spraw uczestników).

(akta kontroli str. 737-907)

Kontrolujący nie stwierdzili uchybień w badanym zakresie.

4. Udział uczestników w zajęciach Domu.

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy – powinien działać co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie prowadzone

są zajęcia z uczestnikami. Ustawodawca wskazuje wymaganą dokumentację zbiorczą, która powinna być prowadzona w Ośrodku. Zobowiązuje również pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego do dokumentowania swojej pracy, w dziennikach zajęć.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji dotyczącej przerw w funkcjonowaniu Domu znajdującej się w aktach tut. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.68.2024, PS-I.9421.2.125.2024);
- dokumentacji dot. ewidencjonowania uczestników ŚDS i ich obecności (listy obecności wszystkich uczestników ŚDS za okres od czerwca do grudnia 2024 r.; 1-17 stycznia 2025 r. oraz ewidencja dotycząca frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS za rok 2024);
- miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej za okres od 2024 r. do dnia kontroli;
- dzienników dokumentujących pracę 10 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres od 16-20 grudnia 2024 r. oraz miesięcznych planów pracy pracowników na grudzień 2024 r.;
- dziennika dokumentującego pracę Kierownika ŚDS za okres 16-31 grudnia 2024 r.; 7-16.01.2025 r.

Kierownik ŚDS informowała tut. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.

Przepisy dopuszczają możliwość zamknięcia ŚDS na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze w 2024 r. – był zamknięty łącznie 7 dni roboczych, zgodnie z przepisami (21 marca 2024 r., 2 i 31 maja 2024 r., 16 sierpnia 2024 r., 23, 24 i 27 grudnia 2024 r.). W 2025 r. do dnia kontroli Kierownik ŚDS nie zamykała Domu.

Miejsca w Domu były w pełni wykorzystane, zarówno na podstawie decyzji, jak i list obecności. Kontrolujący ustalili, że do Domu przyjęto jedną osobę – ponad statutową liczbę miejsc – w liczbie przekraczającej liczbę osób o częstych nieobecnościach, tj. niezgodnie z przepisami. Monitorowanie frekwencji uczestników przez kierownik ŚDS wymaga dopracowania, zgodnie z protokołem kontroli.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 w Zielonej Górze dysponuje 35 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W dniu kontroli decyzje kierujące do Ośrodka wsparcia posiadało 36 osób.

Kontrolujący zbadali wykorzystanie miejsc w ŚDS na podstawie wydanych decyzji.

W 2024 r. było średnio 35 decyzji (od 34 do 36 decyzji). Stanowi to 117% oferowanych przez Dom miejsc w okresie od stycznia do września 2024 r. (30 miejsc ogółem) i 100% oferowanych miejsc, w okresie od października do grudnia 2024 r. (35 miejsc ogółem) Analiza list obecności uczestników i „Miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej w badanym okresie³ wykazała rozbieżności dotyczące liczby uczestników w liście obecności i w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Zgodnie z ww. sprawozdaniem w CAS, we wrześniu 2024 r. decyzje do ŚDS posiadało 35 uczestników. W liście obecności – 34 uczestników. Kierownik Domu wyjaśniła, że w sprawozdaniu CAS zostali uwzględnieni nowi uczestnicy, którzy zgodnie

³ czerwiec 2024 r. – grudzień 2024 r., tj. 7 miesięcy

z umową nr PS-V.3120.444.2024/ŚDS nr 3 ul. Głowackiego 8b otrzymali dotację od miesiąca października 2024 r. Zgodnie z zasadami przyjętymi przez pracownika oddziału budżetu i świadczeń rodzinnych w tut. Wydziale Polityki Społecznej wyliczenie dotacji dla uczestników przyjętych w ramach nowouruchomionych miejsc stanowi wyjątek i jest wypłacone „z góry”, na podstawie decyzji wydanych na początku miesiąca. Zatem powstała rozbieżność nie stanowi uchybienia i nie miała wpływu na liczbę uczestników dotowanych.

W siedmiomiesięcznym okresie poddanym badaniu³ były osoby o częstych nieobecnościach, tj. trwających przez okres **dłuższy niż 10 dni roboczych**:

- w październiku, listopadzie i grudniu 2024 r. – po jednej osobie nagminnie nieobecnej;
- w sierpniu 2024 r. – 3 osoby nagminnie nieobecne;
- w czerwcu, lipcu i wrześniu 2024 r. – po 4 osoby nagminnie nieobecne.

Dane wykazywane w CAS są zgodne ze stanem faktycznym.

Kontrolujący ustalili, że w sierpniu 2024 r. do **Domu została przyjęta jedna osoba – ponad statutową liczbę miejsc – w liczbie przekraczającej liczbę osób o częstych nieobecnościach. Powyższy przypadek stanowi naruszenie przepisów §7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.** Ustawodawca dopuszcza świadczenie usług dla dodatkowych osób i kierowanie kolejnych, jednak **wyłącznie w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach**, w liczbie nieprzekraczającej liczby uczestników nagminnie nieobecnych, nie więcej niż 20% liczby miejsc w ośrodku. Przyjmowanie uczestników wpływa na standard usług świadczonych w Domu, w szczególności w zakresie wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco-aktywizującym.

Zgodnie z zarządzeniem Wojewody Lubuskiego – z dnia 11 marca 2024 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim, od 1 stycznia 2024 r. dokumentację ośrodka wsparcia stanowi m.in. **ewidencja dotycząca frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS**. Ewidencja zawiera liczbę dni obecnych i nieobecnych każdego uczestnika w danym miesiącu. Zespół inspektorów zbadał faktyczne wykorzystanie miejsc w oparciu o prowadzoną w Domu ewidencję, w roku 2024. Ustalił, że w tym czasie było 5 osób o częstych nieobecnościach trwających przez okres 4. (dotyczy dwóch osób), 5., 6. oraz 8. miesięcy. Na podstawie ustnych wyjaśnień Kierownik ŚDS ustalono, że frekwencja uczestników była monitorowana (kontakty z rodzicami, opiekunami uczestnika). Znane były przyczyny nieobecności uczestników. W dokumentacji uczestników znajdują się zaświadczenia lekarskie, dokumentacja związana z pobytem w szpitalu, na turnusie rehabilitacyjnym. Zdaniem kontrolujących **monitorowanie frekwencji wymaga dopracowania o dokumentację potwierdzającą podejmowane przez kierownika ŚDS działania** (np. notatki z rozmowy, spotkań).

Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.

Zgodnie z Rozdziałem II §11 regulaminu organizacyjnego, Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 w Zielonej Górze jest czynny od poniedziałku do piątku, 8 godzin

dziennie. Zajęcia z uczestnikami prowadzone są 6 godzin dziennie. Pozostały czas przeznacza się na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, prowadzenie dokumentacji, organizowanie przywozu i odwozu uczestników.

Analiza list obecności uczestników potwierdza, że – w badanym okresie – Dom funkcjonował 5 dni w tygodniu, zajęcia z uczestnikami odbywały się 6 godzin dziennie.

Dzienniki dokumentujące pracę Kierownika i pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego prowadzone są niezgodnie z przepisami. Ewidencja uczestników i ewidencja obecności uczestników - w dniu kontroli - prowadzone zgodnie z przepisami.

Kontrolującemu udostępniono dokumentację zbiorczą prowadzoną w Domu: ewidencję obecności, ewidencję uczestników ŚDS oraz dzienniki dokumentujące pracę kierownika i 10 pracowników ZWA prowadzących zajęcia.

Zakres ewidencji obecności uczestników jest zgodny z §24 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Lista obecności zawiera:

- imię i nazwisko uczestnika;
- dni miesiąca, w których odbywają się zajęcia;
- miejsce na zaznaczenie obecności lub nieobecności uczestnika na zajęciach.

Dodatkowo, w ewidencji odnotowuje się godziny pobytu uczestnika na zajęciach (od godz. do godz.). Uczestnicy zajęć potwierdzają obecność na zajęciach, składając własnoręczny podpis na listach obecności. W przypadku braku takiej możliwości, obecność uczestnika potwierdza upoważniony pracownik ŚDS (Zarządzenie Kierownika ŚDS Nr 6/2025 z 1 września 2024 r.). Analiza list obecności wykazała uchybienia polegające na odnotowywaniu przyczyn nieobecności uczestników, np. „rehabilitacja”, „wizyta u dentysty”, „opieka wytchnieniowa”. Z tak sporządzanymi listami obecności zawierającymi ww. informacje mogą się zapoznać inni uczestnicy ŚDS. Lista obecności dostępna jest dla wszystkich uczestników i ma charakter zbiorczy. Zatem inni uczestnicy mają wgląd do np. informacji o stanie zdrowia. Taki przepływ informacji – bez zgody uczestnika, którego dotyczą dane – budzi wątpliwości w świetle rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) – Dz. Urz. UE L 119/1 ze zm. z 4 maja 2016 r. Kierownik ŚDS usunęła powyższą nieprawidłowość. Czynności kontrolne wykazały, że od listopada 2024 r. nie odnotowuje się przyczyn nieobecności uczestników.

Analiza **ewidencji uczestników** wykazała, że zawiera ona wszystkie elementy wymagane zapisami cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Dokument zawiera 40 pozycji. Wpisów w ewidencji dokonuje się chronologicznie według dat przyjęcia uczestników. Data przyjęcia pierwszego uczestnika to 01.12.2020 r., ostatniego – w ewidencji – 30.10.2024 r. W sytuacji, gdy osoba nie jest już uczestnikiem ŚDS, w dokumencie – kolorem czerwonym – odnotowywana jest data i powód, np. „z dniem 20.04.2021 r. umieszczenie w DPS (...)”, „31.08.2022 wygaśnięcie decyzji (...)”. Wszystkie pozycje w ewidencji uzupełnione.

Zespół inspektorów przeanalizował **dzienniki** dokumentujące pracę:

- Kierownika – za okres 16-31 grudnia 2024 r.; 7-16.01.2025 r.;
- 10 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres 16-20 grudnia 2024 r.

Kierownik i pracownicy opracowują miesięczne plany pracy, na podstawie których realizują zajęcia. Odnotowują je w dziennikach zajęć.

Analiza dzienników zajęć kierownika i pracowników ZWA wykazała, że są prowadzone niezgodnie z §24 ust. 3 pkt 2 cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Stwierdzono następujące braki i uchybienia:

- niewłaściwie wypełniana pozycja „uczestnicy” – w 4 dziennikach wpisywano np. imię i pierwszą literę nazwiska uczestnika, grupa I, II itd. **Zgodnie z §24 ust. 3 pkt 2 lit. a cyt. rozporządzenia w dzienniku odnotowuje się imię i nazwisko uczestnika;**
- **brak przyjętego w określonym przedziale czasowym planu zajęć wspierająco – aktywizujących, zgodnego z indywidualnym planem postępowania wspierająco – aktywizującego** w 6 dziennikach, w myśl §24 ust. 3 pkt 2 lit. b cyt. rozporządzenia;
- **brak imion i nazwisk osób prowadzących zajęcia**, w myśl §24 ust. 3 pkt 2 lit. c cyt. rozporządzenia. W 9 dziennikach pracownicy i kierownik podpisywali się nieczytelnie (parafki);
- **brak ewentualnych uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego** we wszystkich analizowanych dziennikach, w myśl §24 ust. 3 pkt 2 lit. e cyt. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 327-532; 541; 905; 1002-1003)

Kontrola wykazała, że dzienniki dokumentujące pracę Kierownika i pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego prowadzone są niezgodnie z przepisami. Do Domu przyjęto jedną osobę – ponad statutową liczbę miejsc – w liczbie przekraczającej liczbę osób o częstych nieobecnościach, tj. niezgodnie z przepisami. Dopracowania wymaga monitorowanie frekwencji uczestników.

5. Prawidłowość składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminę. Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 11 marca 2024 r. obowiązującym od 1 stycznia 2024 r. miesięczna dotacja wypłacana jest na liczbę aktualnie korzystających z ośrodka wsparcia, jednak nie może być wyższa niż liczba miejsc w ośrodku.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- miesięcznych „Informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statycznej (zwane dalej CAS) za 2024 r.;
- dokumentacji indywidualnej 35 uczestników w tym: 30 osób wskazanych do zwiększonej dotacji, 5 osób w typie B.

Zespół inspektorów ustalił, że uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS i do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik ŚDS właściwie wykazała w CAS liczbę osób zakwalifikowanych do zwiększonej dotacji i jednocześnie posiadających decyzję kierującą. Dotacja zwiększona została pobrana w należnej wysokości.

Dotacja w 2024 r. przekazywana była na podstawie sprawozdania: „Miesięczna informacja o liczbie uczestników środowiskowego domu samopomocy”, z uwzględnieniem liczby miejsc w ŚDS (do 30 września 2024 r. – 30 miejsc; od 1 października 2024 r. – 35 miejsc).

Zespół inspektorów zbadał – na podstawie wybranej próby – prawidłowość kwalifikowania osób do uczestnictwa w zajęciach w ŚDS. Analiza dokumentacji – 35 wybranych uczestników (30 osób w typie D, 5 osób w typie B) – wykazała, że są oni uprawnieni do udziału w zajęciach ŚDS. **Uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS.**

W aktach wszystkich badanych uczestników (typ B i D), znajdowały się dokumenty potwierdzające występowanie zaburzeń psychicznych i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (ważne w dniu kontroli):

• znaczny lit. b/i;	• znaczny 12-C, 06-E, 10-N;	• znaczny 10-N, 04-O, 05-R;
• znaczny 01-U, 04-O, 10-N;	• znaczny 01-U, 02-P;	• znaczny 10-N, 05-R;
• znaczny 02-P, 01-U, 06-E;	• znaczny 01-U, 07-S, 11-I;	• znaczny 02-P, 06-E;
• znaczny 11-I, 01-U;	• znaczny 01-U, 02-P, 10-N;	• znaczny 01-U, 05-R;
• znaczny 01-U, 11-I;	• znaczny 01-U;	• znaczny 01-U, 06-E, 05-R;
• znaczny 01-U, 03-L;	• znaczny 10-N, 01-U, 05-R;	• znaczny 10-N, 05-R, 04-O;
• znaczny 10-N, 01-U, 03-L;	• znaczny 10-N, 01-U;	• znaczny 10-N, 02-P;
• znaczny Ps, L;	• znaczny 01-U, 10-N;	• znaczny 01-U, 02-P;
• znaczny 02-P, 01-U;	• znaczny 04-O, 10-N;	• znaczny 10-N, 06-E, 01-U;
• znaczny 10-N, 01-U, 04-O;	• znaczny 01-U, 10-N, 11-I;	• znaczny 10-N, 02-P, 01-U;
• znaczny 01-U;	• znaczny 01-U;	• znaczny 01-U;
• znaczny I;	• umiarkowany 01-U, 06-E, 04-O.	

Na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej Wojewoda Lubuski przekazywał podwyższoną dotację dla uczestników ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi od stycznia do grudnia 2024 r. na: 25 decyzji (do 30 września 2024 r.), 30 decyzji (od 1 października 2024 r.). Dotacja przekazywana była na podstawie miesięcznych informacji o liczbie uprawnionych uczestników, sporządzanych przez Jednostkę w Centralnej Aplikacji Statystycznej – „Informacja o liczbie uczestników ŚDS – spektrum autyzmu i niepełnosprawności sprzężone” oraz „Miesięczna informacja o liczbie uczestników ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY”.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 8 sierpnia 2017 r., opracowało „Wytyczne dotyczące sposobu kwalifikowania uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej”. Warunkiem przyznania zwiększonej dotacji jest orzeczenie znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, w orzeczeniach wpisane 2 lub 3 symbole przyczyny niepełnosprawności lub symbol 12-C. Dokumentacja uczestników musi potwierdzać występowanie zaburzeń psychicznych – w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Do otrzymania zwiększonej dotacji, w badanym okresie, zakwalifikowanych było łącznie 30 uczestników (w różnych okresach). Zostali oni wskazani – przez Kierownika ŚDS –

w imiennym zestawieniu. Zespół inspektorów zbadał dokumentację indywidualną wszystkich 30 wskazanych uczestników.

Wszyscy posiadali – ważny na dzień kontroli – orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz 2 lub 3 symbole niepełnosprawności.

Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego - z 11 marca 2024 r. - obowiązującym od 1 stycznia 2024 r. jednostka składała meldunek o liczbie osób korzystających z usług. Przez aktualną liczbę korzystających z usług rozumie się liczbę osób, które posiadają decyzje kierujące do ośrodka wsparcia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, na który ustalana jest dotacja. Od stycznia do grudnia 2024 r. liczba **osób w typie D, posiadająca decyzje kierujące była zgodna z wypłaconą dotacją**. W miejsce osób długotrwale nieobecnych w typie D przyjmowane były osoby na zastępstwo.

(akta kontroli str. 908-1001)

Zespół inspektorów nie stwierdził uchybień w badanym zakresie.

Wnioski:

1. Organizacja pracy w Ośrodku została formalnie uregulowana.
2. Dokumentacja określająca funkcjonowanie Domu została uzgodniona z Wojewodą Lubuskim.
3. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności ŚDS za 2023 r., zgodnie z przepisami.
4. Dom jest pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.
5. ŚDS spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników.
6. Powierzchnia użytkowa Domu jest zgodna z obowiązującymi przepisami.
7. Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie.
8. ŚDS nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia w Zespole Wspierająco-Aktywizującym.
9. W ŚDS zatrudnia się kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin. Kierownik ŚDS posiada wymagane kwalifikacje. Kierownik i pracownicy ŚDS posiadają doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.
10. Pracownik ŚDS nie posiada wymaganych – na stanowisku – kwalifikacji.
11. Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizowała szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.
12. Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami.
13. Dokumentacja uczestników związana z IPPWA prowadzona jest rzetelnie.
14. Zespół Wspierająco-Aktywizujący spotyka się zgodnie z przepisami.

15. Kierownik ŚDS informowała tuł. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.
16. Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.
17. Miejsca w Domu były w pełni wykorzystane, zarówno na podstawie decyzji, jak i list obecności.
18. Do Domu przyjęto jedną osobę - ponad statutową liczbę miejsc – w liczbie przekraczającej liczbę osób o częstych nieobecnościach, tj. niezgodnie z przepisami.
19. Monitorowanie frekwencji uczestników przez kierownik ŚDS wymaga dopracowania, zgodnie z protokołem kontroli.
20. Dzienniki dokumentujące pracę Kierownika i pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego prowadzone są niezgodnie z przepisami.
21. Ewidencja uczestników i ewidencja obecności uczestników - w dniu kontroli - prowadzone zgodnie z przepisami.
22. Zespół inspektorów ustalił, że uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS i do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
23. Kierownik ŚDS właściwie wykazała w CAS liczbę osób zakwalifikowanych do zwiększonej dotacji i jednocześnie posiadających decyzję kierującą.
24. Dotacja zwiększona została pobrana w należynej wysokości.

Wnioski zawarte w punktach:

- 8, 10, 12, 18, 20 stanowią **istotne uchybienia**;
- 19 stanowi **sugestię**.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze.

Za uchybienie dot. przyjmowania i kierowania kolejnej osoby - ponad statutową liczbę miejsc - niezgodnie z przepisami (punkt 18 wniosków) odpowiedzialny jest Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze i Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze, pod pozycją nr 3.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki

Spółecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze, drugi Prezydentowi Miasta Zielona Góra, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marta Mikołajczyk

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marzena Modrzewska

Kierownik jednostki:

KIEROWNIK
Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3
„Arkadia” w Zielonej Górze

mgr Lidia Staśkiewicz – Kołodziej

Gorzów Wielkopolski, dnia 10 lutego 2025 r.

Zielona Góra, dnia 18 lutego 2025 r.

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.